

Ενημερωτικό Δελτίο

Τόμ. 36 (2011)

Τόμ. 36 (2011-2012)

ΧΡΟΝΙΚΟ

doi: [10.12681/news.10](https://doi.org/10.12681/news.10)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΡΟΝΙΚΟ. (2012). *Ενημερωτικό Δελτίο*, 36, 111–125. <https://doi.org/10.12681/news.10>

ΧΡΟΝΙΚΟ

**Σύλλογος Πιεμόντε-Ελλάδα 'Σαντόρρε ντι Σανταρόζα'
(Τορίνο, 18 Φεβρουαρίου - 16 Μαρτίου 2011)**

Κατά τη διάρκεια της παραμονής μου ως φιλοξενούμενος του Ελληνικού Ινστιτούτου στη Βενετία (18 Φεβρουαρίου - 16 Μαρτίου 2011) είχα την ευκαιρία, με πρωτοβουλία της συναδέλφου Αμαλίας Κολώνια, να επισκεφτώ το Τορίνο και να γνωρίσω έναν πολιτιστικό σύλλογο της πόλης αυτής που φέρει τον εμβληματικό τίτλο "Associazione Piemonte-Grecia 'Santorre di Santarosa' (Σύλλογος Πιεμόντε-Ελλάδα 'Σαντόρρε ντι Σανταρόζα')". Μολονότι οι δραστηριότητες του συλλόγου αυτού δεν έχουν αποκλειστικά ιστορικό χαρακτήρα ούτε εμπίπτουν σε άλλου τύπου ερευνητικές αναζητήσεις, έκρινα σκόπιμο να γράψω λίγα λόγια γι' αυτόν, για δύο κυρίως λόγους: α) επειδή η προέλευση ορισμένων από τα μέλη του συλλόγου αυτού συνδέεται άμεσα με πρόσφατα γεγονότα της νεοελληνικής ιστορίας και β) επειδή εκτιμώ ότι μπορεί να αποτελέσει ένα σκαλοπάτι για την ανάληψη και ερευνητικών ζητήσεων στα πλούσια αρχεία και τις βιβλιοθήκες της πρωτεύουσας του Πεδεμοντίου.

Όπως μπόρεσα να καταλάβω από τη συνάφειά μου με τον σύλλογο αυτό, πίσω από την ίδρυση και λειτουργία του υπήρξε και υπάρχει ένας μικρός αριθμός απογόνων από την ελληνο-ιταλική παροικία της Πάτρας, οι οποίοι με την έναρξη της ελληνο-ιταλικής σύγκρουσης του 1940 εκδιώχθηκαν από την Πάτρα ως ύποπτοι κατασκοπίας και μετά από πολλές κακουχίες βρέθηκαν στην Ιταλία, όπου θεωρήθηκαν εξίσου ύποπτοι και ανεπιθύμητοι. Άλλωστε, η άπταιστη χρήση της ελληνικής γλώσσας από ορισμένους υπερήλικες ή τα παιδιά τους, αποτελεί τον πλέον αδιάψευστο μάρτυρα της σύνδεσής τους με την ελληνική πραγματικότητα. Μαζί με τους ανθρώπους αυτούς βρέθηκαν να συνυπάρχουν και πολλοί Ιταλοί, οι οποίοι διακατέχονται από ενδιαφέρον και αγάπη για τη χώρα μας και έτσι όλοι αυτοί μαζί το 1986 ίδρυσαν τον Σύλλογο που έχει την έδρα του στην οδό Cibrario 30b.

Σύμφωνα με τις καταστατικές διακηρύξεις του, ο Σύλλογος έχει ως σκοπό τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας, της λογοτεχνίας και της τέχνης της νεότερης Ελλάδας και την προώθηση πολιτισμικών ανταλλαγών μεταξύ του Πιεμόντε και της χώρας μας, σε συνεργασία με το ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού και αντίστοιχους πολιτιστικούς φορείς της ιταλικής πλευράς και ιδίως του Τορίνου. Έτσι έχει διοργανώσει εκδηλώσεις γνωριμίας πτυχών της σύγχρονης ελληνικής πολιτιστικής παραγωγής, την οποία εκπροσώπησαν στο Τορίνο διάφοροι Έλληνες δημιουργοί (Τίτος Πατρίκιος, Σπ. Πλασκοβίτης, Αντ. Λιάκος, Κική Δημουλά, Βασ. Αλεξάκης κ.ά.). Παράλληλα, διοργανώνονται κύκλοι ανακοινώσεων και συζητήσεων με αντικείμενο την ελληνική ιστορία και λογοτεχνία σε συνεργασία με την Unione Culturale di Torino· στο πλαίσιο των εκδηλώσεων αυτών λ.χ. από κοινού με τη συνάδελφο Αμαλία Κολώνια παρουσιάσαμε σε μια εκδήλωση που ξεπέρασε τις 4 ώρες, όψεις της νεότερης ιστορίας της Ηπείρου, επικεντρώνοντας περισσότερο στην παρουσίαση της δράσης του Αλή πασά των Ιωαννίνων.

Άλλες δραστηριότητες του Συλλόγου είναι η διενέργεια εκθέσεων (λ.χ.

έκθεση ελληνικών έργων μεταφρασμένων στα ιταλικά, κατάλογο των οποίων συνέταξε η Αμαλία Κολώνια, έκθεση για τον ζωγράφο Θεόφιλο κ.ά.), ενώ η καθ. Paola Maria Minucci επιμελήθηκε την έκδοση μιας ανθολογίας νεοελληνικής ποίησης. Εξάλλου, ο Σύλλογος συμμετείχε στην οργάνωση συνεδρίου (σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Τορίνου και του Centro Europeo di Studi e Informazione) για τις σχέσεις Ελλάδας-Πιεμόντε. Μεγάλη είναι η δραστηριότητα του Συλλόγου για την προβολή της ελληνικής κινηματογραφικής παραγωγής, κάτι που βρίσκεται σε απόλυτη συνάφεια με τη στενή σχέση της πόλης του Τορίνου με τον κινηματογράφο. Σε σχετικές εκδηλώσεις του Συλλόγου παρέστησαν οι Έλληνες ειδικοί του κινηματογραφου Γιάννης Μπακογιαννόπουλος, Γιώργος Κόρρας και Φώτος Λαμπρινός.

Υπάρχουν και πολλές άλλες εκδηλώσεις που ο σύλλογος αυτός στην 25ετή περίπου λειτουργία του έχει οργανώσει ή στις οποίες έχει συμμετάσχει· αξίζει να αναφέρουμε τα μαθήματα της ελληνικής γλώσσας. Πέρα όμως από όλα αυτά, εκείνο που ξεχωρίζει είναι η δημιουργία μιας όμορφης συλλογικότητας, στην οποία το ενδιαφέρον για την Ελλάδα ξεχειλίζει, ενώ έχει μεγάλη σημασία η ίδια η ύπαρξη ενός συλλόγου από τον οποίο θα μπορούσε κάποιος, ενδεχομένως και ιστορικός-ερευνητής, να ζητήσει μια πρώτη συνέργεια για την προσέλαση των πλούσιων αρχείων και βιβλιοθηκών της πόλης του Τορίνου.

Παναγιώτης Δ. Μιχαηλάρης

Έκθεση

Η θάλασσα στα ομηρικά έπη. Ενάλιες θεότητες, θαλασσινά επεισόδια**Κέντρο Οδυσσειακών Σπουδών,****Ιθάκη (Αύγουστος 2011)**

Με την ευκαιρία της διοργάνωσης του 26ου Σεμιναρίου Ομηρικής Φιλολογίας που είχε ως θέμα τη *Θάλασσα στα ομηρικά έπη. Ενάλιες θεότητες, θαλασσινά επεισόδια*, το Κέντρο Οδυσσειακών Σπουδών έθεσε υπό την αιγίδα του και φρόντισε να παρουσιαστεί στην Ιθάκη την ίδια περίοδο (Αύγουστος 2011) μια έκθεση με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Πρόκειται για την έκθεση *Η θάλασσα θεών, ανθρώπων, ηρώων στην αρχαία ελληνική κεραμική* την οποία επιμελήθηκε η αρχαιολόγος κ. Αλίκη Σαμαρά-Κάουφμαν, επιστημονική συνεργάτις του Μουσείου του Λούβρου, μαζί με τον ελληνογαλλικό σύνδεσμο "ΕΛΙΑ" που εδρεύει στην πόλη Villeneuve lez Anignon. Οι διοργανωτές σκέφθηκαν πως η θεματική της έκθεσης συνδυαζόταν άριστα με τη θεματική του φετινού Σεμιναρίου και θα πρόσθετε ένα στοιχείο στην επιτυχία του.

Πράγματι, στην έκθεση μπορούσε κανείς να απολαύσει δείγματα της ελλη-

νικής αγγειογραφίας αντλημένα από εκθέματα που φυλάσσονται στο Μουσείο του Λούβρου, στα οποία απεικονίζεται με ενάργεια η άρρηκτη σχέση που συνδέει τον αρχαίο ελληνικό κόσμο με το υγρό στοιχείο. Θεοί, ημίθεοι, δαίμονες, ήρωες και απλοί άνθρωποι, αντιμέτωποι με τη θάλασσα ή σε φιλική σχέση μαζί της, παρήλασαν στα πανώ της έκθεσης προσφέροντας μια ιδιαίτερη εικαστική απόλαυση. Ταυτόχρονα όμως πρόσφεραν ιδέες και εικαστικό υλικό στους συνέδρους-καθηγητές για την καλύτερη

διδασκαλία των επών στους μαθητές τους. Η έκθεση είχε ήδη παρουσιαστεί σε διάφορες πόλεις της Μεσογείου και της Ελλάδας και οι διοργανωτές είχαν την ωραία ιδέα η κατάληξή της να είναι στην Ιθάκη, στο νησί-σύμβολο του νόστου-έτσι απέκτησε μια ξεχωριστή σημειολογία, αφού είναι γνωστός ο καθημερινός διάλογος που ο τόπος αυτός διατηρεί με το θαλασσινό στοιχείο σε όλη την ιστορική του διαδρομή. Ο συνδυασμός της με τις εργασίες του Σεμιναρίου Ομηρικής Φιλολογίας αποδείχθηκε τελικά επιτυχής.

Μάχη Παϊζη-Αποστολοπούλου

Διεθνές συνέδριο**Ο Δοσίθεος στη σερβική ιστορία και παιδεία****(Βελιγράδι, 13-15 Οκτωβρίου 2011)**

Το έτος 2011 συμπληρώθηκαν διακόσια χρόνια από την ανάληψη της ευθύνης για την οργάνωση της παιδείας στην επαναστατημένη Σερβία από τον Δοσίθεο Οβράδοβιτς στην επαναστατική κυβέρνηση του Καραγιώργη Πέτροβιτς. Η σημαντική αυτή καμπή στην πνευματική ιστορία του σερβικού λαού θεωρείται και η απαρχή της νεότερης διανοητικής ιστορίας της Σερβίας. Το έργο που ανέλαβε ο Δοσίθεος περιλάμβανε μεταξύ άλλων την ίδρυση της "Ανωτέρας Σχολής" στο Βελιγράδι, που θεωρείται ο πρόγονος του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου. Δυστυχώς για τις τύχες της σερβικής παιδείας της νεωτερικότητας, λίγους μήνες μετά την ανάληψη του έργου αυτού επήλθε ο θάνατος του Δοσιθέου Οβράδοβιτς.

Για να τιμηθούν οι δύο επέτειοι, το έτος 2011 ανακηρύχθηκε έτος της διακοσιετηρίδας του Δοσιθέου Οβράδοβιτς από το Υπουργείο Παιδείας της Δημοκρατίας της Σερβίας. Υπό την αιγίδα του Υπουργείου το Ίδρυμα Δοσιθέου Οβράδοβιτς, σε συνεργασία με δύο κορυφαίους πνευματικούς θεσμούς της Σερβίας, τη Σερβική Ακαδημία Επιστημών και τη Matica Srpska (Σερβική Κοινότητα) του Novi Sad, συνεκάλεσε διεθνές επιστημονικό συνέδριο στο Βελιγράδι στις 13-15 Οκτωβρίου 2011. Οι εργασίες του συνεδρίου πραγματοποιήθηκαν στις αίθουσες του ιστορικού αρχείου της Εθνικής Τράπεζας της Σερβίας και στην ιστορική μονή Κρούσεντολ, ενώ η καταληκτήρια συνεδρία έγινε στο εντυπωσιακό ιστορικό κτίριο της Matica Srpska στην πόλη Novi Sad.

Το πρόγραμμα περιλάμβανε πέραν των εξήντα ανακοινώσεων, που κάλυψαν σε βάθος όλες τις πτυχές της ζωής, του εκτενέστατου συγγραφικού έργου και των ιδεών του Δοσιθέου Οβράδοβιτς. Οι ευρύτερες θεματικές ενότητες του συνεδρίου αναφέρονταν, πρώτον, στις σχέσεις του Δοσιθέου με τον Διαφωτισμό και τα πρότυπα που πρόβαλε επί τη βάσει των σχέσεων αυτών για τη διαμόρφωση της σερβικής παιδείας· δεύτερον, στην ηθική διδασκαλία του Δοσιθέου· και τρίτον, στις θεολογικές του απόψεις. Ιδιαίτερες συζητήσεις προκάλεσαν οι θρησκευτικές του ιδέες και οι απόψεις του για την εκκλησία και τον κλήρο που εξακολουθούν να αποτελούν πηγή διχογνωμιών στην Ορθόδοξη κοινωνία της Σερβίας. Επίσης παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι δεσμοί του Δοσιθέου και οι πνευματικές του συνάψεις με τις άλλες ευρωπαϊκές πνευματικές παραδόσεις της εποχής του, ιδίως οι σχέσεις της σκέψης του με τη γερμανική παιδεία. Στην εναρκτήρια συνεδρία παρουσιάστηκε στην ολομέλεια του συνεδρίου και ειδική εισήγηση για τις στενότερες συνάψεις του έργου του Δοσιθέου με τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό. Στην εισήγηση υπογραμμίστηκε ιδιαίτερα το ελληνικό υπόβαθρο της σχέσης του Δοσιθέου με το γενικότερο κίνημα του Διαφωτισμού και προτάθηκαν πολλές υποθέσεις, βάσει της μαρτυρίας του έργου του, που διευρύνουν αισθητά τον κύκλο των γνωστών επαφών του με τους Έλληνες λογίους του Διαφωτισμού με τους οποίους διασταυρώθηκαν τα δρομολόγια της ζωής και των ιδεών του.

Με την ευκαιρία του συνεδρίου πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις και ξεναγήσεις στη Μονή του Χαρονο, όπου ο Δοσίθεος έλαβε τη μοναχική κουρά το έτος 1757, στη Μονή Κρούσεντολ και στο Σερβικό Πατριαρχείο στο Κάρλοβιτς, όπου οι σύνεδροι είχαν την ευκαιρία να δουν στο εκκλησιαστικό μουσείο που φιλοξενείται στο ιστορικό κτίριο, σημαντικότερα τεκμήρια της πνευματικής ιστορίας της Σερβίας αλλά και γενικότερα της πνευματικής ιστορίας της βαλκανικής κοινωνίας.

Ο Δοσίθεος Οβράδοβιτς (1743-1811) αποτελεί μια από τις εμβληματικές μορφές της πνευματικής ιστορίας της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και κορυφαία φυσιογνωμία του Διαφωτισμού στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, του οποίου οι ιδέες και το έργο καταγράφουν και εικονογραφούν τη βαθύτερη λογική της υποδοχής της νεωτερικότητας στη βαλκανική κοινωνία. Συνιστούν συγχρόνως τεκμήρια ιδιαίτερης βαρύτητας εν σχέσει προς τη λειτουργία της ελληνικής παιδείας ως καταλύτη στη διαδικασία της διανοητικής αλλαγής στην ευρύτερη περιοχή. Για τους λόγους αυτούς η μελέτη του έργου και της πρακτικής του δράσης παρουσιάζουν ζωτικό ενδιαφέρον για την έρευνα της διανοητικής ιστορίας του νέου ελληνισμού. Η συμμετοχή του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών αποσκοπούσε να υπογραμμίσει και να αναδείξει αυτή την πλευρά του θέματος και να εκδηλώσει τη βούλησή μας για εμβάθυνση και διεύρυνση των συνεργασιών μας με την επιστημονική κοινότητα της Σερβίας. Η θερμότητα της υποδοχής της οποίας ευχάμε και η ποικιλότροπη εκδήλωση του ενδιαφέροντος για πολύμορφες επιστημονικές συνεργασίες με τη γείτονα φίλη χώρα συνιστούν επιβεβαίωση των δυνατοτήτων που προσφέρονται προς την κατεύθυνση αυτή.

Πασχάλης Μ. Κιτρομηλίδης

ΙΑ΄ Διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο (Ρέθυμνο, 21- 27 Οκτωβρίου 2011)

Το τρίτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου 2011 πραγματοποιήθηκε στο Ρέθυμνο το ΙΑ΄ Διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο. Το Κρητολογικό συνέδριο είναι ένας θεσμός που ξεκίνησε πριν από εξήντα ακριβώς χρόνια χάρις σε μία μικρή αλλά δυναμική ομάδα διανοουμένων οι οποίοι, μετά την απελευθέρωση, έθεσαν ως συλλογικό στόχο την τόνωση του διεθνούς ενδιαφέροντος και την ενίσχυση της έρευνας πάνω στην ιστορία, την αρχαιολογία, την φιλολογία και την λαογραφία της Κρήτης. Την ομάδα εκείνη (για την οποία ο όρος “συντροφιά” θα ήταν ακριβέστερος περιγραφικά) αποτελούσαν ο λόγιος ευπατρίδης Ανδρέας Καλοκαιρινός, ο βυζαντινολόγος Βασίλειος Λαούρδας, ο αρχαιολόγος Νικόλαος Πλάτων, ο φιλόλογος Μενέλαος Παρλαμάς, ο οθωμανιστής Νικόλαος Σταυρινίδης, καθώς και ο τότε επίσκοπος Λάμπης και Σφακίων, Ευμένιος Φανουράκης. Ο αποκαλούμενος (από τα ίδια τα μέλη του) “Κρητολογικός Θίασος” μπορούσε ήδη να περηφανευτεί για την ίδρυση ενός περιοδικού (*Κρητικά Χρονικά*) και μίας επιστημονικής εταιρείας (Εταιρεία Κρητικών Ιστορικών Μελετών - ΕΚΙΜ) όταν, στα 1961, προχώρησε στην διεξαγωγή του Α΄ Κρητολογικού συνεδρίου στο Ηράκλειο Κρήτης. Το Κρητολογικό Συνέδριο δεν έχει πάψει έκτοτε να τροφοδοτεί, να διαμορφώνει και να ανανεώνει τις “Κρητικές σπουδές”: ένα ολόκληρο ερευνητικό πεδίο το οποίο αναδείχθηκε και συνδέθηκε με τις θεωρητικές και μεθοδολογικές συζητήσεις της διεθνούς έρευνας με κύριο όχημα τον θεσμό του εν λόγω συνεδρίου.

Το Κρητολογικό Συνέδριο διοργανώνεται τακτικά, ανά πενταετία, στις πρωτεύουσες των νομών της Κρήτης και έχει εξελιχθεί στο μεγαλύτερο διεπιστημονικό forum παγκοσμίως των ερευνητών που ασχολούνται με

την Κρήτη. Σύμφωνα δε με το σχήμα που έχει καθιερωθεί σαν παράδοση, οι εργασίες του χωρίζονται σε τρία τμήματα: το τμήμα των προϊστορικών και αρχαίων χρόνων, το τμήμα των μέσων χρόνων (Βυζάντιο και Ενετοκρατία) και το τμήμα των νεώτερων χρόνων, από την Τουρκοκρατία και εξής.

Υπεύθυνη για την οργάνωση του ΙΑ΄ Κρητολογικού Συνεδρίου ήταν η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ρεθύμνου (ΙΛΕΡ) η οποία είχε με επιτυχία οργανώσει στο παρελθόν το Γ΄ (1971) και το Ζ΄ (1991) Κρητολογικό Συνέδριο. Η οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου, υπό την προεδρία του Καθηγητή του Πανεπιστημίου Κρήτης Νικολάου Ε. Παπαδογιαννάκη, είχε ορίσει ως πεδία αναφοράς των ανακοινώσεων του συνεδρίου την αρχαιολογία, την ιστορία, την τέχνη, τη γλώσσα, την φιλολογία και την εθνογραφία της Μεγολονήσου με χρονικό όριο του ερευνητικού αντικειμένου το 1974. Οι εργασίες διήρκεσαν πέντε μέρες και, μολονότι οι ανακοινώσεις μπορούσαν να αναρτηθούν ή να εκφωνηθούν στις όλες κύριες ευρωπαϊκές γλώσσες, η κύρια γλώσσα του συνεδρίου παρέμεινε κατά βάση η Ελληνική. Οι ερευνητές του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών Χαράλαμπος Γάσπαρης (ΙΒΕ/ΕΙΕ), Αναστασία Γιαγκάκη (ΙΒΕ/ΕΙΕ), Στέλιος Λαμπάκης (ΙΒΕ/ΕΙΕ), Κώστας Τσικνάκης (ΙΒΕ/ΕΙΕ) και Μάριος Χατζόπουλος (ΙΝΕ/ΕΙΕ), συμμετείχαν στις εργασίες του συνεδρίου με προφορικές ανακοινώσεις.

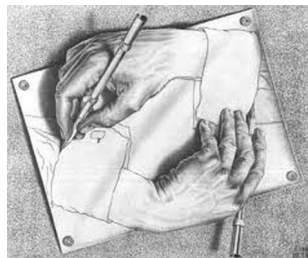
Μάριος Χατζόπουλος

37ο συνέδριο της Γαλλικής Εταιρείας Γενικής και Συγκριτικής Φιλολογίας ***Traductions et partages. Que pensons-nous devoir transmettre?*** **(Bordeaux, 27-29 Οκτωβρίου 2011)**

Η Γαλλική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Φιλολογίας (Société Française de Littérature Générale et Comparée) ιδρύθηκε το 1956 ως Γαλλική Εταιρεία Συγκριτικής Φιλολογίας, εκατόν δέκα χρόνια μετά από την επίσημη εμφάνιση του επιστημονικού αυτού πεδίου στον γαλλικό πανεπιστημιακό χώρο: η πρώτη έδρα συγκριτικής φιλολογίας στη Γαλλία δημιουργήθηκε στη Lyon, το 1896. Η Γαλλική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Φιλολογίας στη μακρά ιστορία της αναδιαμόρφωσε και επεξεργάστηκε το αντικείμενο του κλάδου και συγκεντρώνοντας στους κόλπους της τους πιο σημαντικούς φιλόλογους και διανοητές, καθώς και ένα μεγάλο αριθμό μελών, τελικά διαμόρφωσε τις κυρίαρχες τάσεις της Συγκριτικής Φιλολογίας στον ευρωπαϊκό χώρο.

Η Γαλλική Εταιρεία Γενικής και Συγκριτικής Φιλολογίας πραγματοποίησε στο Bordeaux το 37ο ετήσιο συνέδριό της με θέμα *Traductions et partages. Que pensons-nous devoir transmettre?* Αντικείμενο δηλαδή του συνεδρίου ήταν οι σπουδές της μετάφρασης ή μεταφρασεολογία, σε όλες τους τις πτυχές: θεωρία, κριτική και ποιητική της μετάφρασης, αλλά και οι μεταφραστικές πρακτικές. Σύμφωνα με το σκεπτικό των οργανωτών, στόχος του συνεδρίου ήταν επίσης να διερευνηθεί η ευθύνη, η ελευθερία και η εξουσία όλων όσοι λειτουργούν

ως μεσολαβητές στη διάδοση των κειμένων, δηλαδή των μεταφραστών, όπως επίσης και να τεθεί προς συζήτηση ο βαθμός στον οποίο οι μεταφραστές διαμορφώνουν μια αόρατη κοινότητα διαλόγου που διατρέχει κάθετα τον χώρο και τον χρόνο καθώς και ο τρόπος με τον οποίο η δουλειά τους εμπλουτίζει ή μεταβάλλει την αντίληψη για τις τέχνες και τη γνώση.

Στο σκεπτικό των οργανωτών τονίζεται ότι η μετάφραση συνιστά μια διαδικασία κοινοποίησης των κειμένων σε διαφορετικούς κώδικες και συνεπώς θέτει ζητήματα ηθικής, αισθητικής και πολιτικής σε παγκόσμια κλίμακα που αξίζουν μελέτης. Σε αυτό το πλαίσιο, οι μεταφραστικές επιλογές αποβαίνουν ζήτημα καίριας σημασίας και συναρτώνται με τις έννοιες της ερμηνείας, της αναλογίας, της πιστότητας, της διαφάνειας όχι μόνο ως προς τη σχέση των διαφορετικών γλωσσών μεταξύ τους αλλά και ως προς τη σχέση μεταξύ του λόγου που εκφέρει η επιστημονική και η καλλιτεχνική κοινότητα.

Με κύριους άξονες του συνεδρίου: (α) Μετάφραση και μνήμη των κειμένων, (β) Πολιτικές της μετάφρασης, (γ) Μετάφραση - τέχνες - επιστήμες, οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν από τις 27 έως τις 29 Οκτωβρίου, σε πολλές παράλληλες συνεδρίες και με τη συμμετοχή μεγάλου αριθμού μελετητών για το θέμα. Από ελληνικής πλευράς συμμετείχαν ο Γιώργος Βάρσος, επίκουρος καθηγητής Λογοτεχνικής μετάφρασης στο Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και η υπογράφουσα. Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε με την ευθύνη της καθηγήτριας Isabelle Roulin στο Πανεπιστήμιο Bordeaux 3 - Michel de Montaigne, που είναι εμβληματικός χώρος για την συγκριτική φιλολογία στη Γαλλία. Στο Πανεπιστήμιο αυτό είχε επίσης πραγματοποιηθεί το πρώτο συνέδριο της Γαλλικής Εταιρείας Συγκριτικής Φιλολογίας με οργανωτή τον Robert Escarpit (1918-2000), έναν από τους πιο σημαντικούς θεωρητικούς της λογοτεχνίας παγκοσμίως και εισηγητή της κοινωνιολογίας της λογοτεχνίας και της διεπιστημονικής προσέγγισης των λογοτεχνικών κειμένων.

Ουρανία Πολυκανδριώτη

Ημερίδα

Γραφή και Δημιουργία / *Écriture et Invention*

**Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών
(Αθήνα, 17 Δεκεμβρίου 2011)**

Ο Τομέας Γαλλικής Λογοτεχνίας του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών οργάνωσε στις 17 Δεκεμβρίου επιστημονική ημερίδα με θέμα: *Γραφή και Δημιουργία / Écriture et Invention*. Την επιστημονική και οργανωτική ευθύνη της ημερίδας είχε η καθηγήτρια γαλλικής

λογοτεχνίας Φρειδερίκη Ταμπάκη-Ιωνά, αντιπρόεδρος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας και διευθύντρια του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών “Γαλλική γλώσσα και λογοτεχνία” με τη συνεργασία της Ιωάννας Παπασπυρίδου, λέκτορα γαλλικής λογοτεχνίας στο ίδιο Τμήμα. Το ευρύ θέμα της ημερίδας αποσκοπούσε στην παρουσίαση μιας πληθώρας εισηγήσεων που χρονικά επεκτάθηκαν από τον 17ο αιώνα στον 21ο και άγγιξαν διαφορετικά λογοτεχνικά γένη, είδη και ρεύματα, τόσο από πλευράς θεωρίας όσο και ερμηνείας κειμένων. Κατά την έναρξη της ημερίδας χαιρετισμούς απηύθυναν η καθηγήτρια Μαρίκα Θωμαδάκη, πρόεδρος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας καθώς και η Φρειδερίκη Ταμπάκη-Ιωνά που είχε και την ευθύνη της οργάνωσής της.

Το πρόγραμμα της ημερίδας ήταν το ακόλουθο:

Ουρανία Πολυκανδριώτη (INE/EIE), Ο Κουρέας της Σεβίλλης του *Beaumarchais*: από τη Γαλλία του 1775 στην Ελλάδα του 1875 ♦ Κωνσταντίνος Κυριάκος (Πανεπιστήμιο Πατρών), *Λογοτεχνία - δραματολογία σκηνική πράξη: μέθοδοι και παραδείγματα* ♦ Μαρία Μπαϊρακτάρη (διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών), *Θεατρική γραφή και σκηνική εγγραφή του κειμένου. Η διακειμενική προσέγγιση του δονζουανικού μύθου από τον Éric-Emmanuel Schmitt* ♦ Απόστολος Μπενάτσης (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων), *Από το λόγο στη γραφή: ανάλυση παραδειγμάτων από τη νεοελληνική λογοτεχνία* ♦ Θανάσης Αγάθος - Αλίκη Τσοτσορού - Νίκος Ρουμπής (Πανεπιστήμιο Αθηνών), *Η περιπέτεια της γραφής στην πεζογραφία του Βασίλη Βασιλικού* ♦ Bernard Alavoine (Πανεπιστήμιο Picardie-Jules Verne), *De Talgo de Vassilis Alexakis à Ξαφνικός Έρωτας: écriture et invention chez Yorgos Tsemberopoulos* ♦ Γιώργος Φρέρης (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης), *Ο μύθος της Μαρίας Μαγδαληνής* ♦ Μαρίκα Θωμαδάκη (Πανεπιστήμιο Αθηνών), *Αρχέτυπα, δομές και αριστοτελικές αρχές στο έργο Dom Juan του Μολιέρου* ♦ Ντόρα Λεονταρίδου (διδάκτωρ Πανεπιστημίου Sorbonne III), *Οιδίποδας: η επανεγγραφή του μύθου για τη γαλλική και γαλλόφωνη σκηνή του 21ου αι.* ♦ Paule Rossetto (Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών), *Fénelon, Suite du quatrième livre de l’Odyssée d’Homère ou les Aventures de Télémaque fils d’Ulysse: des poètes antiques aux saintes Écritures et à la réécriture* ♦ Αναστασία Στρώφων-Κυριακίδου (διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών), *Η πρόσληψη του Alexandre Dumas στην Ελλάδα του 19ου αιώνα* ♦ Ιφιγένεια Μποτουροπούλου (Πανεπιστήμιο Αθηνών), *Η βρετονική καταγωγή του Ernest Renan στο λογοτεχνικό και επιστημονικό έργο του* ♦ Κώστας Κοστογιαννόπουλος (διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών), *Η επίδραση του Lucien Guitry στον δραματικό λόγο του Sacha Guitry* ♦ Φρειδερίκη Ταμπάκη-Ιωνά (Πανεπιστήμιο Αθηνών), *Δημιουργική γραφή και ειδολογικό διακείμενο του φανταστικού: άσκηση φοιτητών βάσει του αφηγήματος La Peur του Guy de Maupassant* ♦ Μαρία Κατσαντώνη (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο), *Ηεμφύχωση των εργαστηρίων λογοτεχνικής γραφής στο πανεπιστήμιο: απολογισμός μιας εμπειρίας, διακυβεύματα και προοπτικές* ♦ Ιωάννα Παπασπυρίδου (Πανεπιστήμιο Αθηνών), *Δημιουργία και έμπνευση στο έργο του André Chénier.*

Τα πρακτικά της ημερίδας πρόκειται να κυκλοφορήσουν σύντομα.

Ουρανία Πολυκανδριώτη

Για την Εύη*

Η Εύη ήταν ένα αγαπημένο πρόσωπο για όλους μας. Ήταν όμως ταυτόχρονα το πρόσωπο που κρατούσε σταθερά τα νήματα της επικοινωνίας και της αγάπης που ένωναν εκείνη με όλους μας και όλους μας μεταξύ μας. Ήταν ένα μέτρο, ένα κριτήριο ποιότητας που, με την αθόρυβη αλλά σταθερή παρουσία της και την καταφανή ανιδιοτέλειά της, επηρέαζε τις σχέσεις των

φίλων της και μετέδιδε στο περιβάλλον της ένα πνεύμα, ένα ήθος καλύτερα, συμβιωτικότητας και καταλλαγής. Χωρίς να είναι ούτε συμβιβαστική, ούτε συμβιβασμένη. Η ηπιότητα και η ευγένεια της συμπεριφοράς της δεν σήμαινε υποβάθμιση των αρχών και των παραδοχών πάνω στις οποίες είχε θεμελιώσει τη ζωή της. Χαλαρά ασυμβίβαστη, η Εύη ήταν μία αύρα, μας έλεγε η Ρούρα εκείνο το δύσκολο απόγευμα.

Ήθελε να είναι και να λέγεται “λαογράφος” και είχε γι’ αυτό τους δικούς της λόγους, επιστημονικούς, προσωπικούς και βαθύτατα ιδεολογικούς. Πίστευε ότι έτσι τιμούσε τη μεγάλη ομάδα των προκατόχων της, παλιών και νεότερων λαογράφων, ανδρών και γυναικών. Τους έβλεπε σαν μία αγωνιστική ομάδα

*.Η πολύ αγαπημένη μας φίλη και συνάδελφος Εύη Ολυμπίου πέθανε ξαφνικά στις 17 Μαΐου 2011, σε ηλικία μόλις 49 ετών. Η κηδεία της έγινε στις 19 Μαΐου. Εδώ, δημοσιεύουμε, χωρίς άλλα σχόλια, ένα κείμενο του Βασίλη Παναγιωτόπουλου, την ομιλία που εκφώνησε ο Δημήτρης Δημητρόπουλος εκ μέρους του ΙΝΕ την ημέρα της κηδείας, και ένα κείμενο της Σοφίας Ματθαίου που διαβάστηκε την Τετάρτη 25 Μαΐου στη συνάντηση του Μνήμονα εκείνης της ημέρας και δημοσιεύθηκε στο περιοδικό *Μνήμων* 31 (2010). Η βαθιά θλίψη όμως όλων μας στο ΙΝΕ θα παραμείνει ανεπίτωτη, όπως είναι απλήρωτο και το κενό που μας άφησε.

Η Εύη γεννήθηκε στην Καβάλα και σπούδασε στη Φιλοσοφική Αθηνών, όπου και εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή, με θέμα την οργάνωση του χώρου στην Πάτμο (16ος-19ος αι.). Το διάστημα 1994-2003 συνεργαζόταν με το ΙΝΕ/ΕΙΕ, ενώ από το 2003 ήταν επίκουρη καθηγήτρια Εθνολογίας στο Τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου. Τα κύρια επιστημονικά της ενδιαφέροντα ήταν η μελέτη του υλικού πολιτισμού των προβιωματικών κοινωνιών, η οργάνωση και οι χρήσεις του οικισμένου χώρου και της υπαίθρου. Ήταν μέλος των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας, της Εταιρείας Μελέτης Νέου Ελληνισμού-περιοδικό *Μνήμων* και της Ελληνικής Επιτροπής για τη Διατήρηση της Βιομηχανικής Κληρονομιάς. Το ΙΝΕ/ΕΙΕ αφιέρωσε στη μνήμη της τον τόμο “*Η ματιά των άλλων*”. Προσλήψεις προσώπων που σφράγισαν τρεις αιώνες (18ος-20ός), Αθήνα 2012. Ο τόμος περιέχει ανακοινώσεις ημερίδας στα “Σεμινάρια της Ερμούπολης”, στα οποία η Εύη ήταν μια σταθερή, ζωντανή και πάντα ξεχωριστή παρουσία.

πολυδύναμων πρωτοπόρων-μελετητών του “βίου του λαού”, μελετητών των ανθρωπινων ομάδων του καμάτου και του αγώνα της επιβίωσης, μελετητές των κοινωνιών της κυκλικής κουλτούρας. Ο κόπος των ανθρώπων ήταν ιερός για την Εύη, όπως ήταν ιερός και ο κόπος των λαογράφων-μελετητών. Αυτούς τους ανθρώπους της έρευνας, τους παλιούς λαογράφους, τους έβλεπε όχι μόνο σαν μελετητές αλλά και σαν συμπαραστάτες του λαού τους. Αυτή η συμπάθεια μελετητή και μελετωμένου της ήταν ιδιαίτερα προσφιλής. Όπως και η έννοια της ομάδας, που ήταν πάντα η έγνοια της – η επιστημονική και η προσωπική.

Εγνώριζε καλά η Εύη ότι νέες ή ανανεούμενες επιστημονικές οντότητες, η εθνολογία, η ανθρωπολογία, η κοινωνιολογία, η “διευρυμένη” ιστορία κ.ά., στέκονταν δίπλα, στα σύνορα του χωραφιού, έτοιμες, για τους καχύποπτους, να οικειωθούν ένα κομμάτι της πατρώας κληρονομιάς. Εκείνης που δογματικοί κληρονόμοι είχαν περιφράξει σαν ατομική ιδιοκτησία (λέξεις αποτρόπαιες για τη δική της κατανόηση του κόσμου) και κάθε γειτονική ματιά την εκλάμβαναν ως προσβολή. Εκείνη όμως δεν ανησυχούσε ούτε και φοβόταν. Μέσα από την εσωτερική της στοχαστικότητα, πίστευε ότι όλοι οι γειτονικοί κλάδοι μπορούν να επιλέγουν υπεύθυνα και κυριαρχικά τη θεματολογία και τη μεθοδολογία τους και ότι από τη συμπίεση αυτή, ακόμα και την αντιπαλότητα, βγήκαν πολλοί κερδισμένοι και κανείς νικημένος. Έτσι μ’ έναν αυθόρμητο και σχεδόν απρογραμμάτιστο τρόπο, προχωρούσε στις θεματικές της επιλογές, στην έρευνα και στις μελέτες της.

Οι αγαπημένοι της σφουγγαράδες της Καλύμνου και τα νεωτερικά αλλά θανατηφόρα σκάφανδρά τους, οι καλαθάδες της Τήνου και τα παραδοσιακά επαγγέλματα που χάνονται, οι προβιομηχανικές τεχνικές σε ολόκληρη την Ελλάδα αλλά και ο κόσμος της κερκυραϊκής βιομηχανίας, οι φάροι της θαλάσσιας ασφάλειας και δικτύωσης αλλά και της ανθρωπίνης μοναξιάς, ήταν μερικά από τα θέματα που επέλεξε να ερευνήσει. Όσοι είχαν προσέξει τις εργασίες της γύρω από όλα αυτά, καταλάβαιναν ότι η καχυποψία απέναντι στους “απειλητικούς” γείτονες δεν είχε νόημα. Εξαφανιζόταν μέσα από την υιοθέτηση της καινούργιας ματιάς που έφερνε η κάθε παράλληλη προσέγγιση, αλλά και μέσα από την ανανέωση του δικού της σκεπτικού. Δεν προχωρούσε σε μια άλλη μεθοδολογία, υιοθετούσε, οικειωνόταν τρόπους, οπτικές και προσεγγίσεις που εμπλούτισαν τη δική της εργαλειακή. Παράλληλα με την πανεπιστημιακή της ταυτότητα, ως εθνολόγου, βρισκόταν σε ένα συνεχή διάλογο με την ιστορία –στην μέγιστη δυνατή ευρύτητά της. Η Εύη προσέβλεπε σε μια λαογραφία απενοχοποιημένη από την ηλικία της και τις γενεαλογικές καταβολές της, μια λαογραφία ανθεκτική, σε διαδραστική σχέση και επαφές με τις γειτονικές της ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, πέρα από καχυποψίες και ανταγωνισμούς.

Κοινωνικά ευαίσθητη, παθιασμένη για μια δίκαιη τάξη στον κόσμο, κάθε επιστημονικό της βήμα, όπως και ολόκληρη η ζωή της, είχε μια ηθική διάσταση: χωρίς κραυγαλέες καταγγελίες και χωρίς το ελάχιστο ίχνος λαϊκισμού. Προσωπικότητα ορθολογικά συγκροτημένη, θεμελιωμένη πάνω σε ένα ευρύτερο υπόστρωμα ανθρωπιστικού ψυχισμού, δοτική αλλά και με ισχυρούς μηχανισμούς αυτοελέγχου, συνδύαζε επιστημονική ζωή, πανεπιστημιακές ευθύνες και καθη-

μερινότητα μ' ένα θαυμαστά δημιουργικό τρόπο. Προσιτή και εύχαρις, ανυποχώρητα εργατική, περισσότερο μοναχική απ' ό,τι φαινόταν, καλλιεργούσε το μικρό της ξέφωτο μέσα στο δάσος, όπως εκείνη το είχε φανταστεί, αθόρυβα και ειρηνικά, όπως αθόρυβα και ειρηνικά έφυγε. Και απροειδοποίητα, πρέπει να προσθέσουμε, και τραγικά για τους οικείους και τους φίλους της· κάτι που δεν το συνήθιζε.

Βασίλης Παναγιωτόπουλος

Το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, από κοινού με το σύνολο της επιστημονικής κοινότητας, θρηνεί σήμερα το χαμό της αγαπημένης συναδέλφου Εύης Ολυμπίτου. Η Εύη, που υπηρέτησε την επιστήμη και λάτρεψε τη ζωή, σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου της Αθήνας όπου και υποστήριξε τη διδακτορική της διατριβή, μαθήτευσε όμως για πολλά χρόνια στο ΙΝΕ και σφραγίστηκε από τους εκεί δασκάλους της. Από το 1994 που ξεκίνησε η επιστημονική της συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών επέβλεψε και συμμετείχε σε ερευνητικά προγράμματα, δημοσίευσε σημαντικές μελέτες της στις εκδόσεις του, μετείχε με ενθουσιασμό στο σχεδιασμό νέων ερευνητικών έργων, συνεσέφερε ιδέες και απόψεις, μοιράστηκε σκέψεις και αγωνίες, δούλεψε για τα "Σεμινάρια της Ερμούπολης", αλλά κυρίως αγάπησε τις ατελείωτες "άχρηστες" ώρες συζητήσεων για τα θέματα της επιστήμης, της πολιτικής και της επικαιρότητας, διότι γνώριζε καλά ότι το "χρήσιμο" και το "ωφέλιμο" δεν είναι έννοιες ταυτόσημες.

Παρότι μετά την εκλογή της στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο το 2003, δεν είχε πλέον τυπική εργασιακή σχέση με το ΙΝΕ, η παρουσία της ήταν πυκνή και ουσιαστική, αφού η Εύη, -η δικιά μας Εύη- είχε το σπάνιο χάρισμα να έχει επιβληθεί στον χώρο και στους ανθρώπους με τη γλυκύτητα της φυσιογνωμίας της, την ευγένεια του χαρακτήρα της, την ηπιότητα και την ποιότητα του λόγου της και την αφειδώλευτη διάθεσή της να μοιραστεί και να προσφέρει σε όλους από το έχει της.

Η ίδια πίστευε ότι η μαθητεία της στο ΙΝΕ καθόρισε την επιστημονική της πορεία, πλούτισε την οπτική της με την ιστορική διάσταση των πραγμάτων και της πρόσφερε ισχυρά εφόδια να μελετά το παρελθόν και να κατανοεί το παρόν. Περηφανευόταν λοιπόν για τη σχέση της αυτή. Και το ΙΝΕ όμως είχε κάθε λόγο να είναι περήφανο: η "μαθήτριά" του διέπρεπε, καλλιεργούσε άριστα το επιστημονικό χωράφι που διάλεξε, δούλεψε άοκνα και συστηματικά, αναδείκνυε νέα θεματικά πεδία, δημοσίευε εμπεριστατωμένες και άρτια τεκμηριωμένες μελέτες, έφερνε σε επαφή τους φοιτητές με τις σύγχρονες κατακτήσεις της εθνολογίας, τους μάθαινε τον λόγο τον καλό, και κυρίως δίδασκε· δίδασκε με το προσωπικό της παράδειγμα, με τη συμπεριφορά της και με τον τρόπο ζωής της: επιστημονικό ήθος.

Η πραγματική συντριβή όλων των εργαζόμενων στο ΙΝΕ, την οποία επέφερε το άγγελμα του άωρου θανάτου της Εύης, είναι ένα απτό δείγμα της αγάπης και της αποδοχής που έχαιρε. Οι οικείοι της, αυτήν τη φριχτή ώρα, μαζί με τα

αυτονόητα από βάθους καρδιάς συλλυπητήριά μας, ας δεχτούν την υπόσχεσή μας ότι η ανέκδοτη δουλειά της θα τύχει της φροντίδας που αρμόζει σε μία άξια συνάδελφο και αγαπητή φίλη.

Το κείμενο εκ μέρους του ΙΝΕ διάβασε ο
Δημήτρης Δημητρόπουλος

Όσοι για κάποιον λόγο δεν κατάφεραν να παραστούν στη συνάντηση της Τετάρτης 4 Μαΐου στον Μνήμονα συμμερίζονται αυτά τα περιεργα αισθήματα ενοχής που σχεδόν πάντα, συνοδεύουν τον θάνατο ενός δικού μας. Την ημέρα εκείνη, τελευταία του κανονικού προγράμματος των συναντήσεων της Εταιρείας, μίλησε η φίλη μας, η Εύη Ολυμπίτου, για τη σπογγαλιεία στην Κάλυμνο, το αγαπημένο της θέμα. Επέλεξε μια ημερομηνία του Μαΐου, γιατί δεν ήταν έτοιμη, όπως έλεγε, θεωρώντας πως όλο και κάτι ακόμη θα έπρεπε να έχει ελέγξει στην έρευνά της, πριν μας μιλήσει. Και ήταν όχι απλώς έτοιμη, αλλά εξαιρετική. Επρόκειτο για μια από τις καλύτερες και πιο πλούσιες ανακοινώσεις που έχουν γίνει σε αυτόν τον χώρο. Από την εισήγησή της, η οποία θα δημοσιευθεί στον υπό έκδοση τόμο του Μνήμονα, και από τη συζήτηση που ακολούθησε, δεν αναδείχθηκε μόνο η επίπονη και πολύχρονη έρευνα που είχε προηγηθεί αλλά και η σύνθετη μέθοδος της δουλειάς της: εκμεταλλευόταν τόσο τις μαρτυρίες των ζωντανών ανθρώπων, όσο και τις αρχαικές πηγές. Γιατί η Εύη κατάφερνε να συνδυάζει την εθνολογική έρευνα με την Ιστορία. Δεν έκρυβε ότι την ενθουσίαζε η επαφή με τους σύγχρονους ανθρώπους, αλλά δεν υποτιμούσε καθόλου την ιστορική προοπτική. Η μονογραφία της για τη σπογγαλιεία θα εκδοθεί με την επιμέλεια των φίλων της.

Η Εύη Ολυμπίτου γεννήθηκε το 1962, σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών όπου υποστήριξε τη διδακτορική της διατριβή, με θέμα την οργάνωση του χώρου στην Πάτμο (16ος-19ος αι.), μια μελέτη σφαιρική που επαινέθηκε ιδιαίτερα. Συνεργάστηκε με το Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών κατά το διάστημα 1994-2003 και από το 2003 ήταν επίκουρη καθηγήτρια Εθνολογίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο. Το 2003 συνυπέγραψε με την Κατερίνα Κορρέ-Ζωγράφου την έκδοση *Άνθρωποι και παραδοσιακά επαγγέλματα σε νησιά του Αιγαίου* (Αθήνα, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού).

Τα ενδιαφέροντά της ωστόσο δεν περιορίζονταν στη μελέτη του υλικού πολιτισμού. Η ανάμειξή της στις δραστηριότητες των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας, πέρα από την προσωπική εμπλοκή που είχε και πολιτικό χαρακτήρα, απέδωσε δύο επιστημονικούς καρπούς: τον κατάλογο του Αρχείου του Κεντρικού Συμβουλίου της ΕΠΟΝ σε συνεργασία με τον Δ. Δημητρόπουλο (*Αρχείο του Κεντρικού Συμβουλίου της ΕΠΟΝ: Συλλογή Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας. Κατάλογοι και Ευρετήρια*, Αθήνα, ΙΑΕΝ, 2000), καθώς και την επιμέλεια του τόμου με κείμενα του Α. Μπριλλάκη σε συνεργασία με τον Η. Νικολακόπουλο (*Αντώνης Μπριλλάκης. Διαδρομές και αναζητήσεις της Αριστεράς μετά τον Εμφύλιο: Επιλογή κειμένων, βιογραφικό σχεδιάσμα*, Αθήνα 2010).

Με συνείδηση ενεργού πολίτη και αστείρευτη ενεργητικότητα δινόταν με πάθος σε ό,τι πίστευε. Ήταν μέλος της Εταιρείας μας, των ΑΣΚΙ, της Ελληνικής Επιτροπής για τη διατήρηση της βιομηχανικής κληρονομιάς, με ουσιαστική συμμετοχή στο πανεπιστημιακό τμήμα που υπηρετούσε, αλλά και δραστήριο στέλεχος σε πολιτικές πρωτοβουλίες και αυτόνομες κινήσεις της Αριστεράς στο Χαλάνδρι όπου ζούσε. Λάτρευε εξίσου τα παλιά πράγματα και τα οράματα του μέλλοντος.

Δεκαπέντε ημέρες μετά από εκείνη την Τετάρτη, την προηγούμενη εβδομάδα, αντί να συγκεντρωθούμε και πάλι εδώ για την έναρξη του κύκλου συναντήσεων με αφορμή τα σαράντα χρόνια του Μνήμονα, βρεθήκαμε σε ένα νεκροταφείο, εμβρόντητοι και βουβοί, για να την αποχαιρέτησουμε, για να θρηνήσουμε την απώλεια ενός δικού μας ανθρώπου που δεν είχε προλάβει να συμπληρώσει ούτε τα 49 του χρόνια. Και ο αριθμός των παρισταμένων εκεί ήταν πολύ μεγαλύτερος από τους ακροατές εκείνης της Τετάρτης. Γιατί εκεί ήταν όλοι. Όλοι αυτοί που το τηλέφωνό τους ήταν καταγεγραμμένο στον τεράστιο κατάλογο του κινητού της, το οποίο χτυπούσε εκνευριστικά συχνά. Γιατί με όλους είχε πάντα κάτι να συζητήσει: προσωπικό, πολιτικό, επιστημονικό. Αυτό ήταν η Εύη: ένας άνθρωπος που συνομιλούσε με τους άλλους ανθρώπους, που καλλιεργούσε μια βαθιά σχέση μαζί τους, με μια καρδιά που τους χωρούσε όλους. Γι' αυτό και μπορούσε να συγκεντρώσει στον ίδιο χώρο τους πιο ετερόκλητους ανθρώπους. Το είδαμε άλλωστε στην κηδεία της.

Η Εύη Ολυμπίτου άξιζε να ζήσει πολλά χρόνια ακόμα, όχι μόνο γιατί είχε να προσφέρει πολλά στην επιστήμη της και στη διδασκαλία –ήταν πολύ καλή δασκάλα–, αλλά και γιατί είχε πολλά ακόμα να προσφέρει στον εαυτό της και στους γύρω της, με τη ζωντανή παρουσία και τη θετική στάση της για τη ζωή. Γιατί, όσο παλιομοδίτικοι κι αν ακούγονται οι χαρακτηρισμοί αυτοί, η Εύη πάνω απ' όλα ήταν ένας καλός και ηθικός άνθρωπος.

Σοφία Ματθαίου